

# ÍSALP

ÁRSRIT ÍSLENSKA ALPANA ÚTBÆIÐS 1988



## FERÐASÖGUR OG LEIÐALÝSINGAR

# Sígildar leiðir

UMSJÓN KRISTINN RÚNARSSON  
OG SNÆVARR GUÐMUNDSSON

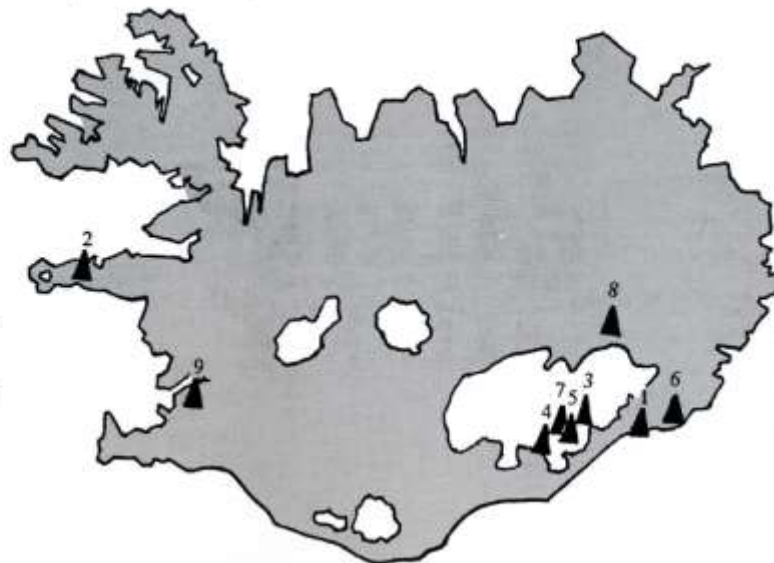
Í síðustu þremur ársritum Ísalp hafa verið víðamiklir og vandadír leiðarvísar um vinsæl klifursvæði á suðvesturhorni landsins. Nú er ætluin að breyta út af þessari hefð og birta nýstárlegan „leiðarvísir“ með ferðasögum og leiðarlýsingum af 9 góðum göngu- og klifurleiðum víðsvegar af landinu.

Fyrir þessu eru aðallega tvær ástæður. Í fyrsta lagi er hæpið að til sé annað klifursvæði sem er tímabært að skrifa „stóran“ leiðarvísir um. Og í annan stað þykir okkur rétt að hvíla gamla leiðarvísiformið og um leið víkka sjóndeildarhringinn hjá væntanlegum lesendum út fyrir Stór-Reykjavíkursvæðið. Í komandi ársritum munum við svo væntanlega nota bæði þessi form jöfnum höndum.

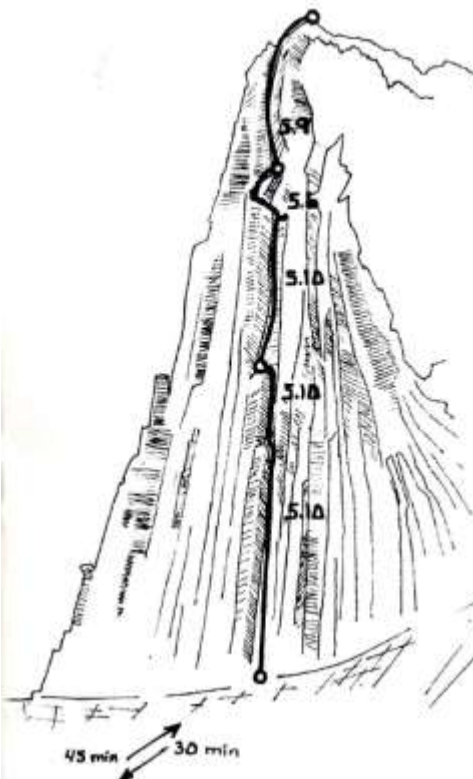
Að þessu sinni var reynt að velja sem fjölbreyttastar leiðir, og þá gönguleiðir sem og klifurleiðir bæði sumar og vetur. Eina skilyrðið var að um langa leið

væri að ræða (ekki einnar spannar klifurleið). Leið sem væri þess verðug að leggja á sig mikið erfiði til þess að fara.

Það er athyglisvert að af þeim 9 leiðum, sem hér er skrifað um, eru líklega 4-5 sem hafa aðeins einu sinni verið farnar og 3-4 hafa verið farnar 2-3 sinnum. Allt eru þetta þó vel þekktar og áhugaverðar leiðir og yfirleitt mörg ár síðan þær voru fyrst farnar. Þessi staðreynd er til vitnis um það hversu fámennur hópur það í raun er sem stundar fjallgöngur og klifur að einhverju marki hér á landi. Hún sýnir einnig hversu heppnir íslenskir fjallgöngumenn eru að eiga svona ósnortið land út af fyrir sig. Það er sjaldgæfur munadur víðast hvar sem fjallgöngur og klifur er stundað, að geta farið í dags- og helgarferðir á nýjar síðir og reynt við nýjar leiðir. Að þessu leiti eru íslenskir fjallamenn enn á gullaldartímabilinu.



1. Fallastakkanóf
2. Miðhyrna
3. Snökur
4. Hrítfjallstindar
5. Heljargnípa
6. Nemesis
7. Fingurbjörg
8. Snæfell
9. Esja



## Fallastakkanöf

EFTIR PÁL SVEINSSON

Svæði: Borgarhafnarfjall, Fallastakkanöf.  
Leið: Orgelpípunar.  
Aðkoma: Af Þjóðvegi 1 við bæinn Kálfafell, 1/2-1 klst.  
Hæð leiðar: 100 m.  
Klifurtími: 6 klst.  
Gráða: VI+ (5.10, 5.10, 5.9) - sprunguklifur.  
Fyrst farin: Doug Scott og Snævarr Guðmundsson í maí 1985.  
Útbúnaður: Lína og vinir.

bakinu, varð til þess að áhuginn á klifrinu var orðinn heldur dapur.

Þegar við komum upp og ég náði að snerta bergið og virða fyrir mér leiðina var eins og ég fengi vítamínsprautu í afturendann, loksins ætlaði drauminn að rætast og allt fullkomið, tími, veður, aðstæður og síðast en ekki síst ég sjálfur.

Ég byrjaði á fyrstu spönn. Það tók smá tíma að finna út hvernig best var að klifra upp stuðlana, en eftir að ég fann réttu hreyfinguna var sett í gir og ekki stoppað fyrr en stuðlarnir breikkuðu um helming. Seinni helmingurinn tók mun meira á og var ekki möguleiki á að hvíla sig, þegar ég komst í stöpp titraði ég af þreytu og blóðbragðið í minnum var alveg hrikalegt. Mér fannst að ég hefði verið 15 mín upp, en hafði verið rúmlega klukkutíma.

Snævarr var snöggur upp, það er alltaf þægilegra og fljótlegra að vera annar maður, þó það sé ekki eins gefandi. Hann gerði klárt og hélt af stað, stuðlarnir voru nú komnir í þrefalda breidd og náði Snævarr varla á milli og slátti bergið þar að auki 1-2 gráður yfir sig. Snævarr hafði sig upp á góðum tíma. Þegar ég kom upp til Snævarrs var kaffipása og við ákváðum að hann tæki síðustu spönn, hún var bara þægileg miðuð við átökin í fyrstu tveimur.

Þegar upp var komið gaf ég mér fyrst tíma til að hugleidda hvað mér hafði tekist, þ.e. að klifra erfiðustu klettaklifurleið sem klifin hefur verið á Íslandi og jafnframt þá leið sem hefur mestan persónuleika af þeim leiðum sem ég hef klifið og það ekki bara á Íslandi. Enn þann dag í dag verð ég eins og í öðrum heimi þegar ég rifja upp þær stundir sem tók okkur að klifra leiðina.

Allir eiga sér drauma, sumir þeirra verða að veruleika, aðrir ekki. Þáskana 1987 reyndi ég að láta einn þeirra rætast, klifra Fallastakkanöf í Borgarhafnarfjalli, níutíu metra langa klettaklifurleið sem aðeins hefur verið klifin einu sinni áður og það af ekki ómerkari mönnum en Doug Scott og Snævarri Guðmundssyni.

Það ætlaði ekki að ganga átakalaust að fá tækifæri til að reyna við Orgelpípunar, en þar sem við vorum harðir á að reyna við leiðina, gáfum við okkur nógan tíma, eða heila átta daga og tóldum að það ætti nú örugglega að duga. Eftir sex daga í mífandi rigningu og kulda, nokkrar ferðir niður á Höfn, 60 skákir, ómælt magn af pílsner og hinar ólíklegustu máltíðir, gáfumst við upp og ákváðum að fara í bæinn. Á leiðinni stoppuðum við hjá Þjóðgarðsverðinum í Skaftafelli og fengum að gista. Þá um kvöldið sáu við veðurfréttir, og sjaldan hefur verið eins góð spá. Því var snarlega ákveðið að brenna til baka og gera aðra tilraun.

Allur hellaumur eftir legu síðustu daga, orðinn blautur í lappirnar við að labba í blautu grasinu, kófsveittur af að púla upp brekkuna með allt draslið á

# Miðhyrna í Þorgeirsfelli

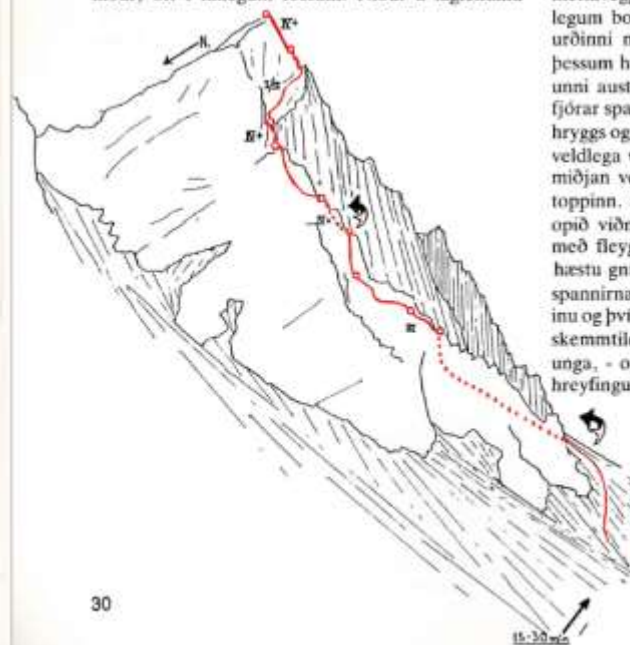
EFTIR KRISTIN RÚNARSSON

Miðhyrna nefnist hvassbrýnd kletthyrna í Staðarsveit á sunnanverðu Snæfellsnesi. Þetta er fallett og áberandi fjall sem skagar til suðurs út úr megin fjallgarðinum. Vestan við Miðhyrna er Ánahyrna (647 m) og því næst Lýsuhyrna (738 m), beint upp af félagsheimilinu á Lýsuhóli. Austan við og áfast Miðhyrna er Þorgeirsfellsyrna (628 m), en í báðum þessum hyrnum er gabbro og berg því ákjósanlegt til klifurs. Í suðurhlíð Miðhyrna er klettaklifurleið sem ávallt mun skipa veglegan sess í mínum huga. Fyrir því eru margar ástæður. Leiðin er fjölbreytt og berg yfirleitt gott. Þetta er fjölsþanna leið upp fallegan hrygg, sem endar á hvössum tind og því óneitanlega mun meira gefandi en að klifra í 30 m klettum. En fyrst og fremst er það einstök náttúrufergud umhverfisins sem gerir klifur í Miðhyrna ógleymanlegt. Í norðri er það tindöttur Snæfellsfjallgarðurinn sem afmarkar svæðið með sínum mörgu formfögru og svipmiklu fjöllum. Þar skiptast á þverhníptir hamrar og hvasrar gnípur. En í vestri gnæfir svo Snæfellsjökull með sínum seimagnaða kyngikrafti. Undirhlíðar fjallanna eru ýmist skriðurunnar eða íðagrænir með silfurterum lækjum sem skoppa niður, oft í fallegum fossum. Niður á láglandinu

Svæði: Þorgeirsfell í Staðarsveit á Snæfellsnesi.  
Leið: Suðurhryggur Miðhyrna (550 m).  
Aðkoma: Um 1 klst gangur frá afleggjaranum milli Lýsuhóls og Hraunsmúla.  
Hæð leiðar: Ca. 200 m (350 - 550 m).  
Klifurtími: 3-5 klst.  
Gráða: III en 2 spannar með IV gráðu hreyfingum. Alls 5 spannar og brölt milli 4. og 5. spannar.  
Fyrst farin: 18. ágúst 1985 af Kristni Rúnarssyni og Snævarri Guðmundssyni.  
Útbúnaður: Lína, hnetasett og blaðfleygur.

skiptast á tún og mýriendi, skreytt með ótal litlum vötnum og tjörnum. Til suðurs teygir dimmblátt og dularfullt hafsið sig óravitt til allra átta en freiðandi hárunnar skvettast upp á hvítgula skeljasandsströndina og ramma inn eina fegurstu sveit á Íslandi.

Suðurhlíð Miðhyrna er ávalur, brattur klettaveggur. Neðst mjög brattur með föstu og lítt sprungnu bergi, en ofar slaknar aðeins á brattanum og áberandi sýllur ganga þvert yfir vegginn. Í vestrjaðri klettaveggjarins gengur kantskorinn hryggur í fallegum boga út frá veggnum og endar í stórgrýttri urðinni neðan við suðurvegginn. Leiðin byrjar á þessum hrygg og er farið upp á hann úr urdartungunni austan við hrygginn. Eftir honum eru farnar fjórar spannar. Þá er fært sig út í hangandi gilid milli hryggs og veggjar og brölt upp það eins langt og auðveldlega verður komist. Síðan er tekin stefnan út í miðjan vegginn, uns komið er um 25 metra undir toppinn. Seinasta spönnin er skemmtilegt en mjög opið viðnámsklifur upp heillega klettafláa (tryggt með fleyg) sem endar upp á brún rétt vestan við hæstu gnípu. Klifrið er aldrei mjög erfið en sumar spannir eru mjög opnar. Töluvert er af fyl í fjallinu og því full ástæða til að klifra varlega. Það er flest skemmtilegra en að horfa ofaní kok á gapandi fjölsunga, - og getur jafnvel verið lífshættulegt í tæpri hreyfingu yfir klettabrún.



# Snókur í Esjufjöllum



EFTIR  
ARA TRAUSTA GUÐMUNDSSON

Í Esjufjöllum í Vatnajökli eru allmargir smáir og stórir fjallstindar. Margir eru auðgengnir, en á nokkra hina smærri eru áhugaverðar klifurleiðir. Reyndar má líka finna ágætari leiðir á þekktari fjöllum (t.d. Lyngbrekkutind og Esjuna). Af bröttu smá-tindunum er Snókur (1304 m) mest áberandi. Nafnið er dregið af efsta hluta staftrés í báti.

Tindurinn rís upp af vestasta fjallshryggnum í Esjufjöllum, brattur á allar hliðar, 400-500 metra yfir botni Vesturdals, en um 180 metra yfir meginhluta hryggjarins.

Árið 1980 reyndu nokkrir félagar í ÍSALP að klífa Snók að sumarlagi, en urðu frá að hverfa, einkum vegna lélegs bergs. „Eins og myglað brauð“, sögðu þeir.

Á páskum 1982 tóku sex félagar í ÍSALP sig til og ákváðu að reyna við Snók. Þeir höfðu bækistöðvar í skálum Jöklarannsóknafélagsins á Breiðamerkursandi og í Esjufjöllum. Flestir höfðu ferðaiangarnir sjaldan eða aldrei klifið saman áður og kannski olli það meiri óvissu en veður eða færð, því hvoru tveggja var gott. Að visu vissi enginn hvort klifið yrði á endanum tæknilega erfið, en úr slíku er aðeins hægt að skera með tilraun. Skífi eru heppileg til Esjufjallagöngu (20 km á jökli að skála) og hópurinn notaði þau einnig til þess að fara inn Vesturdal og upp á fjallshrygginn að Snóknum.

Umhverfi Snóks er glæsilegt. Tindóttar eggjar í austri og norðri standa upp úr víðáttum jökulsins, en í suðri sér út fjallshrygg. Í fjárlægð stínga Máva-byggðir (með Fingurbjörg og Kaplakliffi) upp kalli úr sprungnum skriðjökli, en í fjarska trónir Örefajökull með öllum sínum undirfjöllum og tindarfjöld. Alls staðar glampar sól í snjóskaranum á jöklinum.

Hópurinn vogaði sér að ganga án línu alla leið að

tindinum og aftur til baka. Afsökunin var að mikill snjór var yfir öllu.

Klifurleiðin lá frá stórum kletti fyrir miðri suðurhlíðinni, á ská (80 m) til vinstri upp að mjóum drang eftir brattri snjóbrennu. Þaðan tryggði hópurinn (í tveimur línugengjum) 2 spannar; þá fyrri aftur á ská og upp, en nú til hægr (50° ísbrekka), yfir að ísláa við SA-hrygginn. Á einum stað var holt undir stórum ísfléka, sem notaði allur við axarhögg; dálitill kvíðavaki það. Seinni spönnin var með lágum íshöftum á sjálfum hryggnum og nægu lofti til beggja handa. Síðasti áfanginn (spönnin) var auðveld ganga upp breikkandi koll Snóks. Ferskt útsýni og ógenginn tindur, auðveldari en búist var við, gerðu góða stund þarna yfir hvítu flæmi Vesturdals.

Sigið var beint fram af suðurvanga Snóks og klifið snarbratt áfram niður að klettinum stóra og eitt snjóakkeri galdið fyrir. Í skálanum biðu páskaegg og konfaksdreittil eftir 7 klukkustunda dagsferð.

Svæði: Esjufjöll í Vatnajökli.  
Leið: Suðurhlíð og SA-hryggur Snóks (1304 m).  
Hæð leiðar: 100 m (80 m).  
Aðkoma: Um Breiðamerkurjökul og Vesturdal, alls 10 klst. á jökli.  
Klifurtími: 1,5–2 klst.  
Gráða: PD, 2 (snjóe/ís), 3 spannar.  
Fyrst farin: Páskar 1982, Anna Guðrún Línal, Ari Trausti Guðmundsson, Hreinn Magnússon, Höskuldur Gylfason, Magnús Guðmundsson og Óskar Knudsen.  
Útbúnaður: Ísaxir, broddar, lína, snjóakkeri, 2-4 ísskrúfur.

# Suðurhlíð Hrútfjallstinda

EFTIR SNÆVARR GUÐMUNDSSON

Það er ekki allt unnið þó á tindinn sé komið. Við, Björgvin Richardsson, Óskar Þorbergsson og greinarhöfundur, stóðum á Hátindi Hrútsfjallstinda, í 1875 metra hæð og þá var skollinn á hriðarbylur, svo ekki sást út úr augum. Himinn og jörð runnu saman í hvíta heild og allhvas vindur feykti ísnánum og snjóköfi í andlit okkar.

Vera okkar á tindinum var stutt, áttavítastefna var tekin á Vesturtind Hrútfjallstinda, nesta áfangastað á niðurleiðinni. Við hettum ekki á að fara niður leiðina sem við komum eftir, hún var of erfið og vandrötuð til þess. Svo lögðum við af stað, niður hrygginn af Hátindi. Það var þá sem örlögin beindu okkur af réttari leið, án vitundar okkar þó.

Fram að þessu hafði allt gengið að óskum. Um kl. 2.30 morguninn 7. ágúst 1983 gengum við af stað upp sporð Svínafellsjökuls og síðan sem leið lá inn eftir honum. Okkur sóttist ferðin vel, þótt niðamyrkur væri, svo að einni og hálfri stundu síðar, vorum við undir Hrútsfjalli, markmiði okkar í þetta sinn.

Í fyrstu dagskímu lá leið okkar upp með jökultungunni sem skiptir Hrútsfjalli í Vestara- og Eystra-Hrútsfjall. Var göngufari gott, hvarfenni og lítið um sprungur. Í um 700 m hæð héldum við út í Eystra-Hrútsfjall og áætluðum að fylgja leið þeirri sem Torfi Hjaltason, Anna Lára Friðriksdóttir og Einar Steingrímsson fóru 2 árum áður. Þá var veður allgott og logn, skýjað þó og kúfur á Hrútsfjallstindum. Hann olli okkur vissum áhyggjum en vonuðum við þó að hann myndi hverfa með hækkandi sól. Þá var enda tekið að birta til yfir Hvannadalshnúk og útsýni hið fegursta.

Vel sporandi í snjóskafli þá sem við fórum yfir, svo ekki leið á löngu uns við vorum á leið upp löngu snjórásina vestast í suðurhlíðinni. Efst eyddist snjóinn út á klappir og klettafláa, en þegar til kom reyndist það enginn farartálmi.

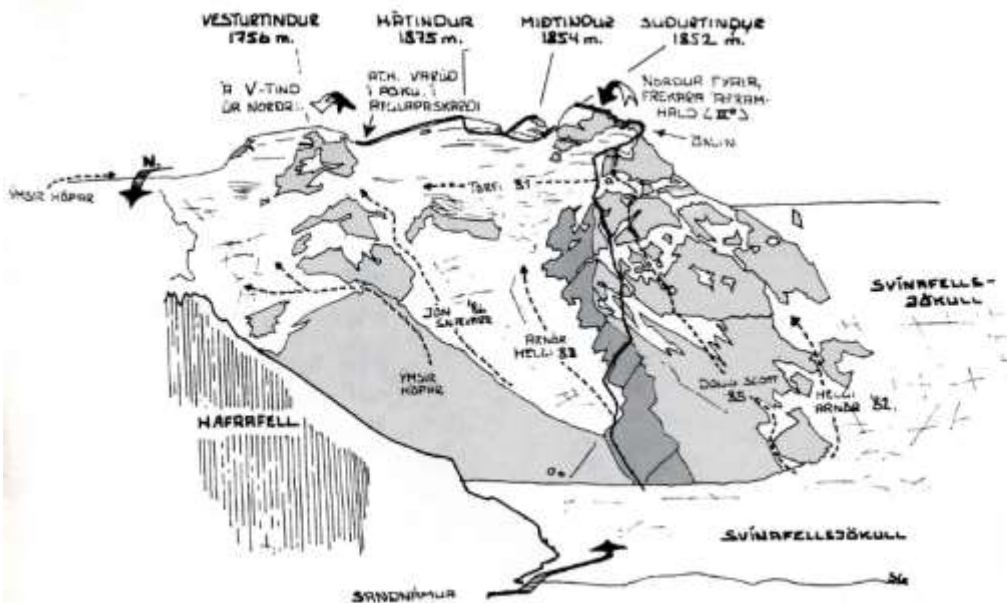
Í 1400 metra hæð, ofan við suðurhlíðina, gengum við inn í þoku. Á þeim slóðum höfðu þremmenningarnir haft næturdvöl í snjóholu fyrir 2 árum. Þaðan neyddi veður þau til að halda vestur yfir jökulinn, á Vesturtind Hrútsfjalla. Ætlun okkar var að halda för áfram og freista þess að ná Suðurtindi, sem telja mætti eðlilegra framhald þessarar fallegu leiðar. Svo héðan í frá vorum við á ökönnuðu landi. Samfara því breyttust aðstæður til hins verra. Yfir jökulland var að fara þar sem stórar, hyljúpár jökulgjár töfðu för

Svæði: Örefajökull, Hrútfjallstindar 1875 m.  
Leið: Suðurhlíð Eystra Hrútsfjalls á Suðurtind 1852 m.  
Aðkoma: Um Svínafellsjökul 1 1/2 - 3 1/2 klst.  
Hæð leiðar: 1400 m (400 m - 1852 m).  
Klifurtími: 5-6 klst af Svínafellsjökli á Suðurtind.  
Gráða: PD, II+. Alvarleg og löng leið á jökli.  
Fyrst farin: Suðurhlíð: Torfi Hjaltason, Anna Lára Friðriksdóttir og Einar Steingrímsson í maí 1981. Á Suðurtind eftir sömu leið: Björgvin Richardsson, Óskar Þorbergsson og Snævarr Guðmundsson 7. ágúst 1983.  
Útbúnaður: Ísöxi, broddar, lína og 2-3 ísskrúfur.

okkar og leiðarval í svartáþoku reyndist erfið og viðsjávert. Að lokum náðum við þó háðxlinni, sem er mjó egg undir Suðurtindi. Þá var veður tekið að versna, hvas vindur og ísnáflug sem stóð á eggina. Eggin reyndist hættuleg yfirferðar, vegna hversu laust bergið er, en þó ekki tæknilega erfið.



Jón Geirsson á „öxlinni“ undir suðurtindi. Ljós: Snævarr Guðmundsson í ágúst 1984.



Nú afréðum við að klæðast betur, þar sem veður var tekið að versna til muna. Staðsetning athafna okkar, austan í egginni, með sennilega nokkur hundruð metra hengiflug var ekki hin besta. Vard okkur ekki um sel þegar skór Óskars tók upp á því að velta af stað í átt að hengifluginu. Til allrar lukku stoppaði hann áður en í illt fór. Hefðu aðstaður okkar ekki batnað við það. Þá höfðum við þegar ákveðið að fara ekki sömu leið niður vegna þess hversu erfið og villugjörn hún var, í efri hluta. Þess í stað ætluðum við að fylgja tindaröðinni í þokunni og svo niður með Vesturtindi eftir auðratadri leið.

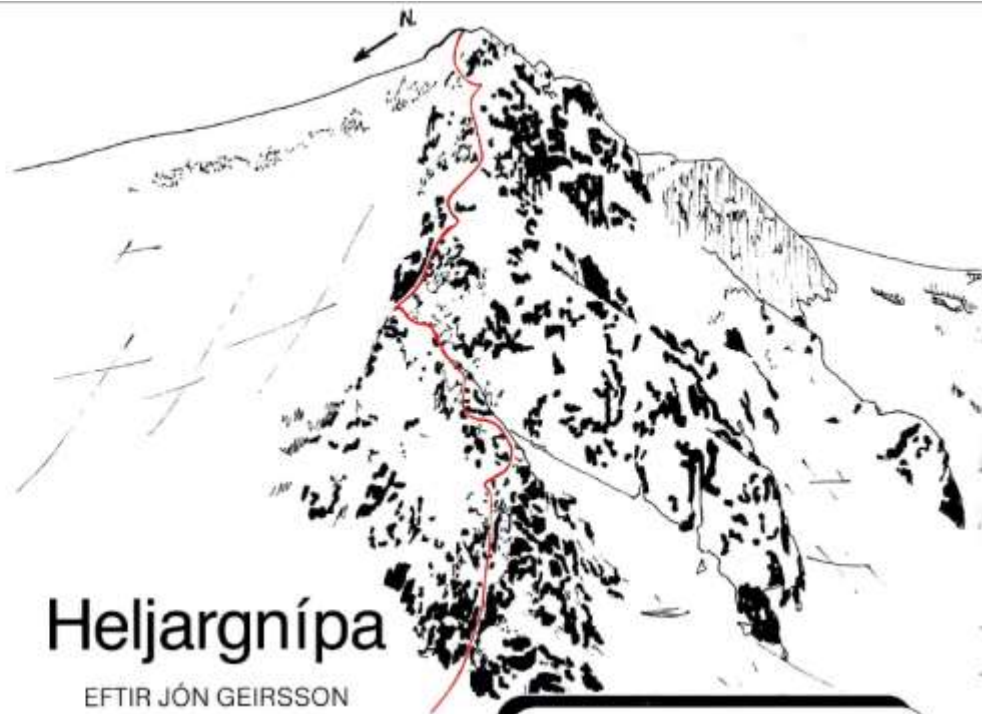
Síðasti spöluhrinn á tindinn var auðfarinn og þar stóðum við í þoku og hríð í 1852 metra hæð, 8 klst eftir að við lögðum af stað frá sporði Svínafellsjökuls. Leiðin niður af tindinum vafðist fyrir okkur í fyrstu, en þegar það vandamál var ráðið, lá leiðin niður í skarð milli Suður- og Miðtinds. Svo upp á Miðtind (1854 m). Og klukkustund síðar stóðum við svo á Hátindi Hróttfjallstinda.

Við gengum í beinni línu eftir áttavitanum. Rýnandi fram á við í gegn um hríðina í von um einhver kennileiti. Skyndilega virtist rofa til og í gegn um þokuna sást móta fyrir Svínafellsjökli, með rákum sínum og röndum. Svo hvarf sýnin í sama mund. Hrópandi og þaðandi höndum um að það væri að birta til, höldum við áfram. Skömmu síðar snarstömsuðum við. Á barmi óhugnanlegrar jökulgjár

stórðum við á bakkann hinum megin, – sem stuttu áður hafði virst vera Svínafellsjökull í fjarska.

Við gengum með sprungunni til enda hennar, svo vorum við á niðurleið á ný, í alhvítu umhverfi. Þegar 3 klst. voru liðnar frá því að við vorum á Hátindi var okkur hætt að litast á blíkuna. Við höfðum talið um ½ stundar göngu að Vesturtindi. Enn á ný varð breyting á og það ekki góð. Jökullinn hvarf við fíetur okkar og við stóðum á blábrún hengiflugs. Brúin var miklir íshamrar og bergstál neðar. Við hurfum samstundis frá brúninni. Hvar vorum við eiginlega? Vorum við norðan Hróttfjallstinda, eða kannski sunnan í þeim, milli Vestara- og Eystra-Hróttfjalls? Við ætluðum að halda ferðinni áfram aðeins lengur en ef engin breyting yrði, að grafa okkur í fönn.

Nokkru síðar gengum við fram á óþekktan hnúk og höldum upp á hann. Af honum lá leiðin um flatar jökulbungur og þá niður af þeim. Einhvern tíma síðar svipti jökulhulinni frá og við blasti gríðarmikið jökulland sem við könnuðumst ekki við í fyrstu. Svo áttuðum við okkur á að það voru upptök Skaftafellsjökuls. Höfðum við villst norður af Hróttfjalli á milli sprungusvæða og jökulfalla og inn að botni Skaftafellsjökuls. En hvað um það, við vorum hólpnir. Við keyrðum á tímánn, niður bratt jökulfall og þá Skaftafellsjökul í þoku og hellirigningu og náðum í Skaftafell kl. átta um kvöldið, 18 klst. eftir að við lögðum af stað.



## Heljargnípa

EFTIR JÓN GEIRSSON

Hún er alltaf eins stemningin, að koma í Skaftafell að kvöldlagi. Órafajökull hefur eitthvað tak á mér, tak sem ekki losnar sama hversu oft ég kem. Mér finnst ég sumpartinn vera í „sporum“ ungabarnsins sem skríður um gólf, en ákveður einn dag að leggja upp í leiðangur og kanna hvað er í efstu skúffunni. Heimur sem maður hrædist, en langar til að þekkja.

Það voru páskar 1985, ég var kominn í árlega Pílagrímsferð mína til Mekka fjallgöngumannsins, Skaftafell. Kominn til að ná mér í andlega og líkamlega innspýtingu. Einhver stakk upp á Heljargnípu. Það var ausandi rigning þegar við keyrðum austur fyrir jökul. Þetta var þokkalegt, í rigningsudda og þoku átti að fara að leita að fjalli sem ekkert okkar vissi nákvæmlega, hvar var. „Einhver“ sagðist hafa séð mynd af fjallinu og vera viss um að það væri hægt að klífra eitthvað þar, eitthvað!

Hvað þetta var nú himneskt, hér vaggaði maður áfram eins og önd, á skíðunum upp Breiðamerkurjökul í takt við Bob Dylan og vissi varla hvert maður var að fara. Með aðstöð löggiltra siglingataekja var stefnan tekin á krikann norðan við Breiðamerkurfjall. Það var hætt að rigna og gott ef maður var ekki farinn að sjá eitthvað. Þegar Heljargnípa var komin í gott sjónmál var stíkuð út lóð og landamerki,

Svæði: Norðaustanverður Órafajökull.  
Leið: NA-hryggur Heljargnípu (ca. 1400 m).  
Aðkoma: Um Breiðamerkurjökul, 2-4 klst.  
Hæð leiðar: 600 m (800 m - 1400 m)  
Klifurtími: 6 - 8 klst.  
Gróða: D, ca. 11 spannar, snjó- og ísklifur.  
Fyrst farin: 7. apríl 1985 (páskar), Jón Geirsson, Anna Lára Friðriksdóttir, Torfi Hjaltason, Kristinn Rúnarsson og Þorsteinn Guðjónsson.  
Útbúnaður: Ísaxir, broddar, lína, snjóakkeri, 4-6 ísskrúfur og fjallaskíði.

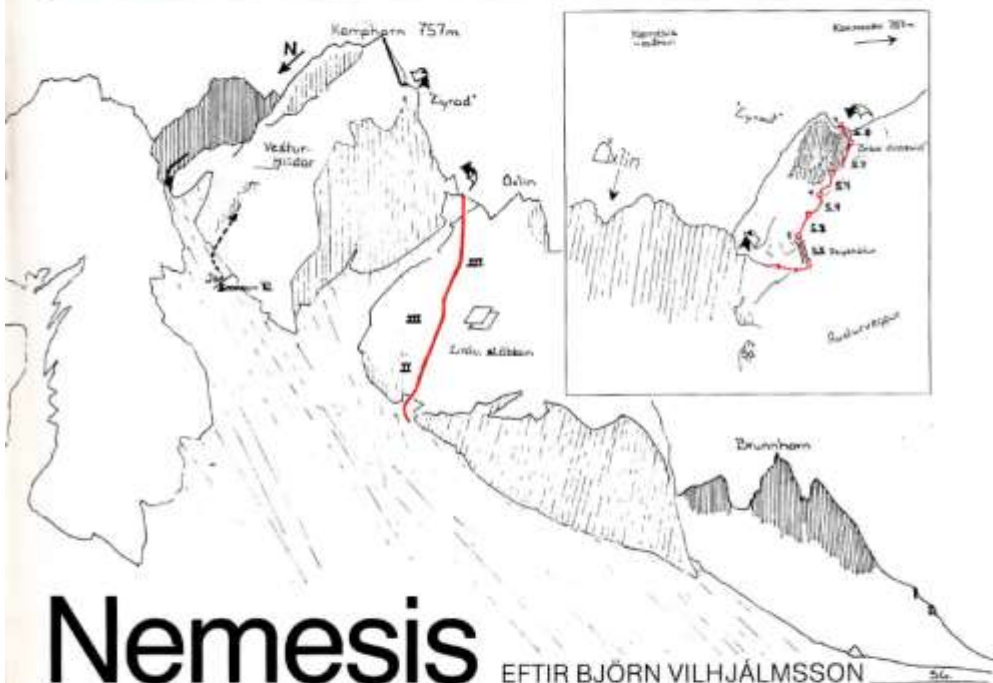
tjaldað. Við vorum fimm: Anna Lára, Torfi, Kiddi, Possi og ég.

Kiddi var að malla kvöldmatinn í fortjaldinu. Possi og ég lágum inni í tjaldinu og slöppuðum af. Allt í einu snögghitnaði í tjaldinu og Kiddi byrjar að þölvá. Ég reis upp og sá mér til skelfingar að þrímusinn var í ljósum lögum, það var engu líkara en tjaldið væri alelda. Ég skutlaði mér út, Kiddi barðist eins og þaulæfður slökkviliðsmaður við eldinn. Possi tróð sér út um hinn endann á tjaldinu. Ég stóð álendgar með öndina í hálsinum og augun á stilkum. Eftir stund kom sótuget andlituð á Kidda í ljós, augnhárin lítillaga sviðin. „Hva, átti ekki að flambæra Mountaine Housid?“

Hryggurinn sem við ætluðum að klifra kom undan þokunni um kvöldið, hann lofaði góðu. Morguninn eftir nudduðum við okkur á skíðunum síðasta klukkutímann upp að leiðinni. Aðkoman var þægileg, við komumst á skíðunum alveg þangað sem klifrið byrjaði. Veiðrið var milt og þoka niður í miðjar fjallshlíðar. Klifrið var stöðugt og mjög skemmtilegt, allt frá íshöftum í klettaklifur á snjóungum klettum. Hryggurinn hefur þann stóra karakter að standa alla leiðina vel upp úr fjallshlíðinni sitt hvorum megin við, hann er kannski meira egg en

hryggur. Þannig er hvergi hægt að „svindla“ og stytta sér leið framhá erfiðleikum á auðveldan hátt. Síðasti hluti leiðarinnar var hreint ísklifur, mjög skemmtilegt og nokkuð erfitt á stundum. Veiðrið hafði versnað til muna, og var orðið mjög slæmt, hvasst ísnáflug og blinda.

Leiðin reyndist eftir allt vera með skemmtilegri D leiðum sem ég hef klifrað. Nú svo var ekkert eftir en að taka skíðin af pokanum og skíða niður. Suðurhlíðin er hin ákjósanlegasta skíðabrekka.



# Nemesis

EFTIR BJÖRN VILHJÁLMSÓN

DRAUMURINN nærir hjarta þess sem dreymir. Þegar hverdagsleikinn þjarmar að manni, allt virðist jafngrátt og allir viðmiðunarpunktar sýnast svamla einhvers staðar utan seilingar, er gott að eiga sér draum eða hugmynd um draum. Þá er hægt að hverfa á vit draumsins, dreyma, og snúa aftur til amsturins endurnærður.

Í fimm ár dreymdi mig um að gera stóra leið á Vestra-Horni. Nokkrum sinnum vorum við Einar komnir þangað með útbúnað, en þá vantaði ýmist veður, sálrænan eða líkamlegan undirbúning og jafnvel leiðina sem klifra átti - drauminn vantaði

samsvörun í berginu. En dag einn í júlí '82 ákváðu goðin að nú værum við búnir að biðja og engjast nóg, - nú gætum við uppskorið launin fyrir þrákelknina. Og því lík uppskera - sólskin og logn (ótrúlegt), leiðin sýnileg og ekki eftir neinu að biða. Við gengum upp skriðuna SV-megin við neðri hluta Kamphornsins þar til við komum að slóbum sem virtust liggja upp á hrygginn milli neðri og efri hlutans, og frekar en að halda áfram upp skriðuna ákváðum við að sóla slóbin, hvað reyndist mjög skemmtilegt (slóbin geta þó varla talist hluti af leiðinni). Þegar á háhrygginn kom blasti leiðin við; beint upp frá hryggnum og

stefna á mjög stórt horn með gráu slabi hægramegin (mjög greinilegu) og þaðan upp á topp.

Fyrsta spönnin kom þó ekki til með að liggja beint upp frá hryggnum, heldur upp reykhaf hægramegin við hrygginn sem liggur skáhallt upp til vinstri að góðum stalli í réttu leiðinni. Eftir það er alltaf stefnt á stóra hornið og gráu slabið. Næsta spönn er lykillinginn að neðri hluta leiðarinnar og klífrast án þess að skemma gróðurinn í stóru sprungunni; eftir fulla línulengd er sett upp aðaltrygging (frekar léleg) í grunnri gróf. Þaðan eru 2-3 spennir að Gráa slabinu, frekar léttar en tortryggðar. Gráa slabið réttir lygilega úr sér þegar að því er komið og er lámskt erfitt, líkist helst skíðastökkbretti. Er farið upp vinstra megin, inni í stóra horninu og stefnt á stóran stein, sem húk-ir undir stóru þaki, sem krýnir Gráa slabið, þaðan skáhallt út til vinstri upp á brúnina. Upp á topp er farið eftir gróf (ca. 80-100 m)... þar þarf ekki að vera í línu.

Eftir miklar hreingerningar á Gráa slabinu er ég loks kominn upp undir stóra steininn. Ég gríp um hann og gægist ofurvarlega yfir brúnina, minnugur þess þegar fýlsunginn ældi á Einar í Brunnhorninu um daginn og eyðilagði næstum því bakpokann hans og nýju bívakksockkana (þ.e. ullarsokka sem hægt er að teygja frá ökkla upp í klof) og alveg fyrir okkur daginn. Jú jú, þarna sat fýlsungi og ekki nokkur leið að komast upp á stallinn án þess að fórna aðlitinu í

skotmark fyrir fuglinn; það var ljóst að goðin kröfðust fórnar. Og frekar en að fórna mér ákváð ég að fórna unganum. Eftir viðkvæma hlíðrun (sem varð ennþá þynnri vegna þess að ég missti linsulokið af myndavélinni, sem dinglaði framan á mér) komst ég í svo góða stöðu að ég gat teygst handlegginn upp á steinina, án þess að fuglinn sæi nokkuð annað af mér, gripði í hausinn á honum og slengt honum út í loftið. Fórn til goðanna - enn ein mosatöin hélt Ein-ar.

Svæði: Vestra-Horn eða Kamphorn í A-Skaftafellssýslu, 757 m.

Leið: Nemesis á SA-vegg Vestra-Horns og á hátind.

Aðkoma: Þjóðvegur 1 að Almannaskarði, þaðan er ekið um Stokksnesveg að bæjunum í Hornsvík og síðun 1-1½ klst. að leiðinni.

Hæð leiðar: Ca. 200 m (450-650 m).

Klifurtími: 5-6 klst. á hinni eiginlegu klifurleið. Gráða: V-V+, (5.5, 5.8, 5.4, 5.3, 5.7, 5.8), blandað klifur.

Fyrst farin: Einar Steingrímsson og Björn Vilhjálmsson, júlí 1982.

Útbúnaður: 45 m lína, hefðbundin klettaklifurbúnaður og 1 blaðfleygur (EK 2. spönn), hamar er ekki nauðsynlegur.

# Fingurbjörg í Mávabyggðum

EFTIR PÉTUR ÁSBJÖRNSSÓN

Eins og margar ferðir sem farnar voru í þá daga var þetta augnabliks hugdetta og síðan lagt af stað. Við fréttum fyrst af Fingurbjörginni á myndasýningu hjá Hjálparsvetit skáta Reykjavík, þar sem Eiríkur Karlsson var að sýna myndir og minnst á að þar væri verðugt verkefni.

Farartækið var af Bronco gerð í eigu Arnórs. Keyrt var að skála Jöklarannsóknarfélagins á Breiðamerkursandi undir Mávabyggðarrana. Það þurfti lítið að hvetja Arnór áfram og ekki var stoppað fyrr en við jökulrónd. Þar sást í einhvern aflögu snjóbil af Wisel gerð, „Klaki“ minnir mig að nafnið hafi verið á honum.

Það var frekar þungskýjað og vætusuddi fyrst í stað, en viti menn, það létti til og var síðan sól alla þá daga sem við vorum uppi á jökli. Gott var að labba á jöklinum og gekk ferðin vel upp í Mávabyggðir. Takmarkið var klettadrangur suðaustan í byggðun-

Svæði: Mávabyggðir.

Leið: Suðurhlíð Fingurbjargar.

Aðkoma: Breiðamerkurjökull, Mávabyggðarrani

Hæð leiðar: Ca. 60 m.

Klifurtími: Ca. 2-4 tímar frá skarði í suðurhlíð Fingurbjargar. (Aðeins einu sinni verið farin).

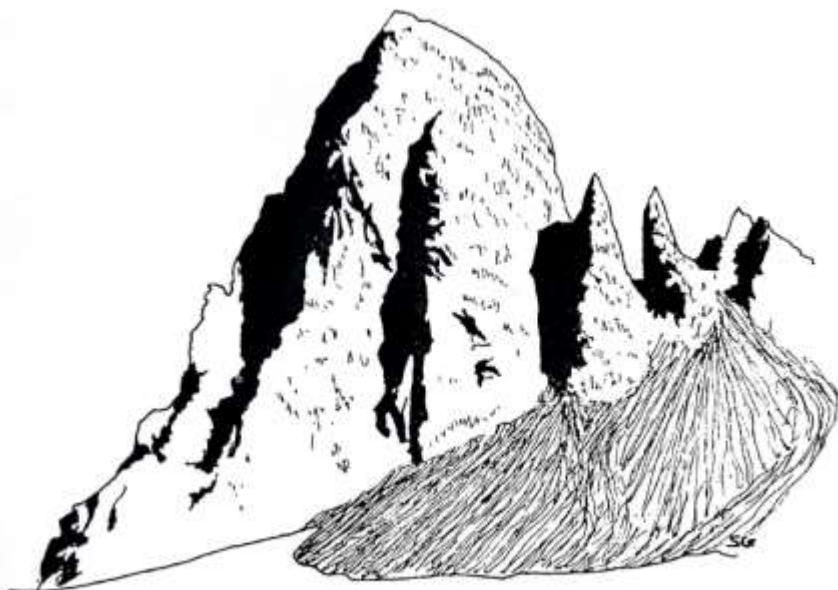
Gráða: II-IV.

Fyrst farin: Í september-október 1978: Helgi Benediktsson, Arnór Guðbjartsson og Pétur Ásbjörnsson.

Útbúnaður: Hefðbundin klettaklifurbúnaður og jökla göngubúnaður.

um. Tjölduðum við sunnan undir drangnum, gistum í braggatjaldi af Bergansgerð og var frekar þröngt um okkur þar.

Daginn eftir skoðuðum við okkur um í baðandi sólskini eins og best gerist á jökli. Margar mjög erfið-



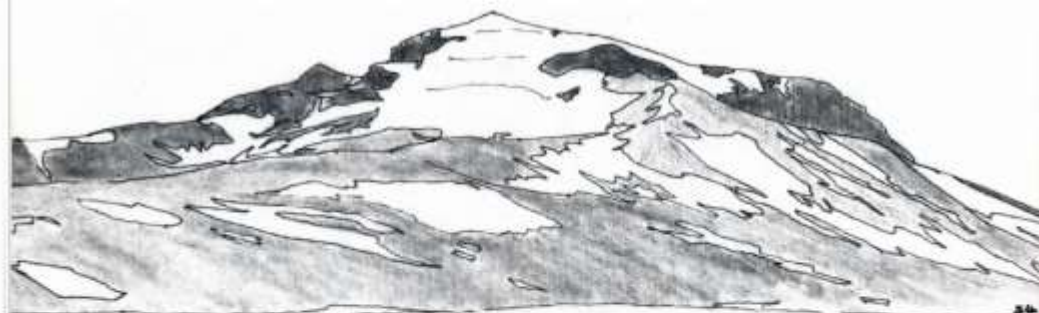
ar og falletar leiðir þóttumst við sjá og man ég óljóst eftir einni norðaustan í Fingurbjörg. Undir hádegi fórum við að verða svangir og hugðum að matarbirgðum okkar. Kom þá í ljós að svartur vængjöttur þjófur hafði fundið hakkið okkar og hakkað það í sig. Jæja, nóg til af kexi og þurrmat og lítið mál að bjarga því. Nú var mál að huga að klifurbúnaði og klifurleið. Helgi hafði óljósa hugmynd um, að hægt væri að klifa tindinn úr skarði einu, rétt hjá þeim stað, sem við töludum. Fórum við þrír upp í þetta skarð og komum okkur þar fyrir.

Helgi byrjaði að klífa, gekk honum erfiðlega og var lengi að klífa örfáa metra, bergið var mjög laust og kubbótt. Ekki lofaði þetta góðu, tryggingar lélegar og mjög laust berg og við rétt að byrja. Jæja, eftir svona 15-20 metra ákvað Helgi að síga niður og leyfa þeim næsta að reyna, og það var ég. Auðveldlega gekk í byrjun, ég var fljótur að nálgast þann stað sem Helgi hafði stoppað á. Er þangað var komið skildi ég hann mæta vel. Ég varð að læðast, sviti og ofsaspenna myndadist. Ég varð að komast upp á sylluna, það var sú hugsun sem ég hugsaði mest um, og mér tókst það. Syllan var á milli hraunlaga. Þar setti ég inn nokkrar tryggingar og færði mig aðeins til hægri á syllunni. Við það rakst ég á stein sem fell niður og næstum því á félagi mína, fékk ég þá réttilegar skammir og fálýrði frá þeim, sem var ekki beint til að beta sálarástandið og ákvað ég því að snúa við og síga niður.

Nú var komið að Arnóri. Hann var fljótur að komast upp á sylluna. En í stað þess að fara til hægri og þar upp, fór Arnór til vinstri og úr augsýn. En ekki komst hann langt því nú var línan búin. Helgi klifraði því upp á sylluna og tryggði þaðan. Ég brótti þangað líka og vorum við þar í besta yfirliti meðan Arnór brótti áfram og ruddi leiðina fyrir þessa „reyndu“ fjallaprílara. Já, Arnóri tókst það. Hann varð fyrsti maðurinn að stíga á Fingurbjörg í Máva-byggðum.

Leiðin lá upp suðaustan til og endaði suðvestan í Fingurbjörg og er frekar opin leið. Síðasta spönnin var frekar í léttara lagi og lítið af milliþryggingum þar. Mikil ánægja var að komast þarna upp. Sköppuðum við af, tókum myndir, hlustuðum á menningarvakann (útvarpið), en þá var aðeins um eina bylgju að velja. Já þetta gekk mjög vel, betur en við höfðum þorað að vona. Við vorum síðan fljótir niður.

Við höfðum gert ráð fyrir nokkrum dögum í þetta verkefni, en þar sem þetta hafði allt gengið upp höfðum við nógan tíma. Ákváðum við því að skreppa yfir í Esjufjöll og kíkja á skálann þar. Sú fór varð ekkert síðri en fjallaprílið því yfir mikið sprungusvæði var að fara og eftir að Helgi, sem gekk fremstur, hafði dottið tvisvar í sprungu, settum við á okkur línu og fórum yfir eitt það störfenglegasta sprungusvæði sem ég hef komið á. Gistum við síðan eina nótt í Esju-fjöllum og héldum síðan til byggða, enn í sói og mjög sáttir við lífið og tilveruna.



# Snæfell

EFTIR BJÖRGVIN RICHARDSSON

Á þessum heimkynnum hreindýra rís þetta yndisfagra (allavega í sólskini) og hæsta fjall Íslands utan Vatna- og Örafajökuls. Víst er að um langan veg er að fara til að komast að því og þá sérstaklega fyrir þá sem ekki eru þeim kostum gæddir að búa á Fljótsdalshéraði eða nágrenni, en það er vel þess virði að ganga á það, þó ekki væri til annars en að safna toppum. Fjallið sjálft er auðgengið hvort sem er úr norðri eða suðri, en vestan megin í því skerst í gegnum berglögin skriðjökull einn ógurlegur, að sögn heimamanna, sem veldur því að þarna bjóðast ýmsir möguleikar til að rólta á fjallið.

Leiðin sem hópurinn valdi sér (þar voru reyndar tvær) liggur upp nokkur klettabelti sem eru sunnan við titt nefndan skriðjökul, sem sjálfur býður upp á ýmsa möguleika, og á nokkuð áberandi hrygg. Annars er varla rétt að tala um klettabelti, því berg er þarna lítt fallið til klífurs, enda fjallið tiltölulega ungt eldfjall og væri nær að tala um upphrúgaða afganga af bergmylsna. En þetta er nóg bratt til þess að á milli leynast lænur með góðum ís á köflum, sem bjóða upp á allt að 3. gráðu ísklifur (meira að segja í september).

Við fórum upp nokkrar slíkar og höfðum gaman af, enda veður ágætt og að auki reyndum við, við og við, við samfrosna bergmylsnuna svo úr varð ágætis

Svæði: Snæfell, N-Múl, 1833 m.

Leið: Hryggur sunnan við stóran skriðjökul í vestanverðu fjallinu.

Aðkoma: Gengið er að leiðinni frá skála Ferðafélags Fljótsdalshéraðs.

Hæð leiðar: U.þ.b. 300 m.

Klifurtími: 1-2 klst.

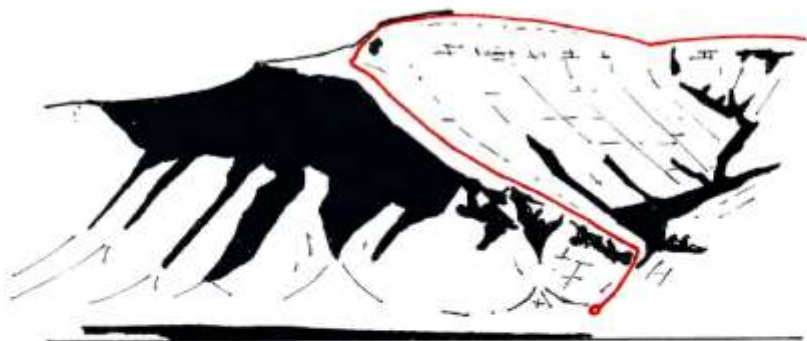
Gráða 1.-3. gráða eftir leiðavali. Snjór-ís-berg.

Fyrst farin: Svo vitað sé 28. sept. 1985 af nokkrum félögum í Hjálparsveit Skáta, Kópavogi.

Útbúnaður: Hefðbundinn ísklifur- og jökla-göngubúnaður.

blandað klifur. Ofan við brattasta kaflann tekur við jökulhvel alveg upp á topp og er ekki alveg laust við að það sé nokkuð sprungið, svo ekki er verra að fara varlega og ganga í línu.

Þessi leið ietti ekki að vera neinum ofviða, því auðvelt er að þræða framhjá erfiðustu köflunum. Ef gengið er frá skála F.Í. vestan við Snæfell er þetta líka stysta leiðin upp og að auki þræfallæg með góðu útsýni til vesturs. Ef farið er aðra leið niður er best að fara til suðurs niður hrygginn og beygja ekki of fljótt útaf honum til vesturs, því þá lendir maður á sprungusvæði eins og við gerðum.



# Esja

EFTIR ÞORSTEIN GUDJÓNSSON

Esjan minnir á þýskt hvorukynsorð. Hlutlaus og órað í senn. Hvað er á bak við hana, hvernig er uppá henni, er hún kleif? Flest okkar eiga sér fjallgöngu- draum, - martröð, sem holdtekst í tíðri stóru til þessa fjalls.

Þarna búa jólasveinarnir, Grýla og Leppalúði. Er það nema von að mönnum hafi langað að líta betur á hana, fara á hana - verða eitt með henni.

Snemma á sjöunda áratugnum stóðu tveir ormar við vegbrún Vesturlandsvegur. Annar rauðhærður í grænum vaðstígvélum (með sérlega góðum botni og á góðu verði), Álafossúlpu og með plastpoka sem í var mjólk á flösku og braud með skinku. Hinn þjakkurinn, dökkhærður og heldur minni, var svipað kleddur, heldur vígalegrí þó, því á fótum hafði hann gula verkamannaskó keypta í Ellingsen en fundna á haugunum. Skór þessir voru töluvert of stórir, en úr hafði verið bætt með enda af sápuþykki í tána.

Ævintýrið var að byrja. Esjan skartaði hvítum kalli, enda vetur í nánd. Arkað var í gegnum tún Esjubergs, bæjar er stendur í fjallsrótunum. Inn í gil, er klýfur framhlíð fjallsins. Í höfðinu dundu áminningar foreldranna.

- „Fólk hefur lent í sjálfhældu barna.“
- „Það gæti verið sleipt.“

„Þetta er bara á færi reyndra hjálparveitanna.“

Götuvillingurinn heima hafði sagt fjallið óklegt. Það væri ekki. Aðg sýrefni á toppnum.

Áfram héldu garparnir. Inn í gilið og síðan upp eftir mjóum rana er gengur niður í það. Tauga- strekkingurinn jókst. „Það er ekki víst að við kom-

umst á handboltaæfingu í kvöld ef við höldum áfram.“

- „Þetta er allt í lagi, ég er með kerti sem við getum yljáð okkur á, en . . . eldspýturnar?“

- „Þýðir ekki að horfa á mig, ég byrja ekki að reykja fyrr en ég er 18 ára.“

Fjallið dróst neðar og neðar. Upp komust þeir á kamb sem þeir vissu ekki að heitir Kerhólakambur.

- „Etli við séum ekki svona tíundu mennirnir sem sigra þetta fjall?“

Skömmu síðar og skyndilega, er fjallið undir fótum. Á tindinum stendur varða, frekar stór. Annar drengurinn lýgur að hinum:

- „Hef heyrst að hver maður sem komi hér upp leggi stein í vörðuna.“

Hinn hugsar:

- „Þá hafa fleiri en tíu komið hér.“

Saman klífa þeir upp á vörðuna til að vera sem hæst og öskra.

- „Komalugnum (Everest í tibetsku).“

Þær eru ýmsar Esjurnar í annarra manna líffum.

Svæði: Esja.

Leið: Kerhólakambsleið.

Aðkoma: Lagt upp frá bænum Esjubergi á Kjalar- nesi.

Hæð leiðar: Ca. 750 m (50 - 806 m).

Tími: 1-3 klst.

Gráða: Erfiðleikar eru litlir, þó varasamt að vetri úl.

Fyrst farin: Tilgáta: Vífill þræll Ingólfs, getur ekki hafa munað mikið um það svona rétt eftir mjaltir.